

**แนวทางการพัฒนากิจกรรมลูกเสือให้เป็นเลิศของผู้บริหาร
โรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีไพจิตร) จังหวัดฉะเชิงเทรา***
**The Guidelines for Developing Excellent Boy Scouting
Activities of the Administrators Wat Nakorn Nuang Ket
School (Sriphijit), Chachoengsao Province**

วุฒิ อิศระกุล
Wutthi Aisarakul
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Sripatum University, Thailand
E-mail: kuankuan56@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลูกเสือ 2) พัฒนาแนวทางการกิจกรรมลูกเสือ และ 3) เสนอแนวทางปฏิบัติในการพัฒนากิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีไพจิตร) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็น 3 กลุ่ม คือ คณะผู้บริหาร คณะครู อาจารย์ และลูกเสือ จำนวน 40 คน ภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนากิจกรรมลูกเสือ ประกอบด้วย หลักสูตรการบริหารกิจกรรมลูกเสือ บุคลากร การเรียนการสอน ผ่านการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสรุปเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. จากการศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลูกเสือเพื่อความเป็นเลิศของผู้บริหารในโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีไพจิตร) ที่ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ ได้แก่ การจัดกิจกรรมตามหลักสูตรของลูกเสือ มีการบริหารและวางแผนกิจกรรมลูกเสือที่ชัดเจน รวมไปถึงการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและเหมาะสมกับช่วงวัย การเสริมสร้างการเป็นพลเมืองที่ดี
2. แนวทางการพัฒนากิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีไพจิตร) ควรประยุกต์ใช้วงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) ในการบริหารจัดการและสร้างนวัตกรรม ควบคุมจัดสรรงบประมาณ

*ได้รับบทความ: 9 สิงหาคม 2565; แก้ไขบทความ: 29 กันยายน 2565; ตอรับตีพิมพ์: 29 กันยายน 2565

Received: August 9, 2022; Revised: September 29, 2022; Accepted: September 29, 2022

บูรณาการคุณธรรม จริยธรรมและความมีจิตอาสาให้กับลูกเสือ ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการปรับวุฒิ ลูกเสือให้สูงขึ้นพร้อมทั้งสนับสนุนให้บุคลากรได้เป็นวิทยากร เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางด้านลูกเสือผ่านการ สอนและเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินการ

3. แนวทางในการดำเนินการปฏิบัติกิจกรรมลูกเสือ สรุปได้ว่า ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนา หลักสูตร ชี้แจงการบริหารอย่างชัดเจน ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม รวมถึงการ ส่งเสริมให้บุคลากรมีวุฒิทางลูกเสือเพิ่มมากขึ้น ส่งเสริมกิจกรรมอาสา รวมถึงการนำนวัตกรรมและ เทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ แนวทางดังกล่าวนี้สามารถพัฒนากิจกรรมลูกเสือให้เป็นเลิศของผู้บริหารโรงเรียน วัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์ไตร) ประสบความสำเร็จ

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา; กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี; การบริหารจัดการ

Abstract

The purpose of this qualitative research was to 1) study the development guidelines for Boy scouting activities, 2) to develop Boy scouting activity guidelines and 3) propose Boy scouting activity development guidelines of Wat Nakorn Nuang Ket School (Sriphijit). The key informants included 3 groups, namely the administrators, teachers, and boy Scouts, totaling 40 people under the concept of Boy Scouting Activities Development, comprising Curriculum, Boy Scout Activities Management, Personnel, and Teaching and Learning. The data was therefore collected through in-depth interviews and summarized for analysis.

The results revealed that:

1. From the study of guidelines for the development of excellent Boy scouting activities of the administrators of Wat Nakorn Nuang Ket School (Sriphijit) that have contributed to the school's achievement include organizing activities in accordance with the curriculum of the Boy Scouts, having clear management and planning of Boy scouting activities, as well as developing teaching and learning materials to be suitable for learners and appropriate for their age to strengthen good citizenship.

2. The guidelines for developing Boy Scout activities in Wat Nakorn Nuang Ket School (Sriphijit). The Quality Management Cycle (PDCA) should be applied in management and innovation, budget allocation control, integration of morality, ethics, and volunteering for Boy Scouts; encouraging personnel to achieve higher Boy Scout qualifications as well

as encouraging them to become speakers to spread knowledge of Scouting through teaching and documentation.

3. Guidelines for carrying out Boy scout activities. It may be concluded that all parties should be involved in curriculum development, management should be clearly defined, and parents should be allowed to participate in the activities. Among these are encouraging more personnel to obtain Boy Scouting qualifications and promoting volunteer activities that include the applications of innovation and technology. Therefore, such guidelines can successfully develop the Boy scouting activities of the administrators of Wat Nakorn NuangKet School (Sriphijit).

Keywords: development guidelines; Boy Scout activities; Administration

1. บทนำ

ลูกเสือไทยถูกก่อตั้งโดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454 (ค.ศ. 1911) โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคลทางด้านร่างกายโดยมุ่งเน้นให้เกิดการเจริญเติบโต พร้อมด้วยสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงทางด้านจิตใจเพื่อบ่มเพาะให้ลูกเสือเป็นผู้ที่มีคุณธรรมและศีลธรรมอันดีและด้านสติปัญญาที่สร้างสรรค์ให้ลูกเสือรู้จักการคิด วิเคราะห์ และใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหา (อมรรัตน์ สุทธิสาร, ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร และทัศนาศรี ประสานตรี, 2554, หน้า 89-95; จุฬารักษ์ สาระวิณี, อนันต์ ปานศุภวัชร, และศิริดา บุรชาติ, 2554, หน้า 94-99) ในปัจจุบันวิชาลูกเสือไทยยังคงเผชิญกับปัญหาและกำลังอยู่ในช่วงการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในหลักสูตรการเรียนการสอน การบริหารการศึกษา คณะครูอาจารย์ ยังไม่มีแนวทางหรือวิธีการดำเนินงานในกิจกรรมลูกเสือ ส่งผลให้เยาวชนหรือลูกเสือ ยังขาดพลังในการสร้างสรรค์ ขาดหลักการคิดวิเคราะห์

และความถดถอยทางคุณธรรมและจริยธรรม (สมบัติ เดชบำรุง และประเสริฐ อินทร์รักษ์, 2557, หน้า 1081-1093) จากเหตุผลดังกล่าว หากมีการพัฒนา สร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับลูกเสือ การบริหารกิจกรรมลูกเสือที่มีคุณภาพ การจัดการการเรียนการสอนที่ดีแล้วนั้น ย่อมส่งผลให้ได้ลูกเสือที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข โดยการบริหารกิจกรรมลูกเสือนี้ไม่มีเพียงแค่ลูกเสือเป็นปัจจัยหลัก แต่ยังมีองค์ประกอบด้านอื่นๆ เช่น กิจกรรมลูกเสือ หลักสูตรลูกเสือ การเรียนการสอน คณะผู้บริหาร คณะครูอาจารย์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนในการบริหารกิจกรรมลูกเสือ รวมถึงโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีไพจิตร) ที่ได้มีการบริหารกิจกรรมลูกเสือ และมีผลงานดีเด่นที่เกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือออกมาอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีไพจิตร) เป็นหนึ่งในโรงเรียนต้นแบบทางด้านกิจกรรมลูกเสือ โดยได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนดีวิถีลูกเสือ

2564 ได้รับรางวัลระดับประเทศในเรื่องของ Global Culture Jamboree Award and Global Culture Jamboree Participation ในระดับอาจารย์และผู้บริหาร ได้รับการอบรมกิจกรรมลูกเสือจิตอาสาพระราชทาน รวมถึงผู้บริหารโรงเรียนยังคงมีผลงานดีเด่นเกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมลูกเสืออย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการเปิดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาศักยภาพผู้บังคับบัญชาลูกเสือและการทบทวนการจัดกิจกรรมลูกเสือ การพัฒนาศักยภาพผู้ให้การฝึกอบรมบุคลากรทางการลูกเสือ ผู้บัญชาการลูกเสือดีเด่น การฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ การฝึกอบรมลูกเสือจิตอาสาพระราชทาน อีกทั้งยังทำความร่วมมือกับเอกอัครราชทูตประเทศศรีลังกาและมัลดีฟ

จากผลงานกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์ไตร) เป็นที่ประจักษ์ให้เห็นว่าโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์ไตร) มีศักยภาพและผลการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมลูกเสือเป็นอย่างดี จึงเป็นหนึ่งในแบบอย่างของการพัฒนากิจกรรมลูกเสือได้ต่อไป ทั้งนี้แนวทางและหลักความคิดและประสบการณ์ของผู้บริหารและผู้อำนวยการโรงเรียน ล้วนส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนากิจกรรมลูกเสือ โดยสามารถทำการศึกษาและนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติส่งเสริมปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมลูกเสือ สู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์ไตร) ให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด รวมถึงแนวทางดังกล่าวเป็นแบบอย่างที่ดีให้การบริหารกิจกรรมลูกเสือให้กับโรงเรียนอื่นต่อไป (รายงานผล

การดำเนินงานโครงการโรงเรียนดีวิถีลูกเสือของโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์ไตร) (อนันต์ เกตุวงศา, 2549)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์ไตร)
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์ไตร)
3. เพื่อเสนอแนวทางปฏิบัติเพื่อพัฒนากิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์ไตร)

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องและเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมวางแผนหลักสูตรเขียนโครงการกิจกรรมลูกเสือ มีประสบการณ์โดยตรงไม่น้อยกว่า 3 ปีประกอบด้วย 1) คณะผู้บริหาร คือ คณะผู้บริหาร ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้กำกับลูกเสือและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี โรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์ไตร) จำนวน 10 ท่าน 2) คณะครูอาจารย์หรือคณะครูในโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์ไตร) ที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการการเรียนการสอนของลูกเสือ จำนวน 10 ท่าน 3) ลูกเสือของโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์ไตร) จำนวน 20 ท่าน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ เอกสาร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านประวัติผู้บริหารและ

ข้อมูลของโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีไพจิตร) ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมลูกเสือ รวมถึง ประยุกต์กับแนวคิด ทฤษฎี วิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ บทความวิจัย ตลอดจนเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการบริหารกิจกรรมลูกเสือ โดยเป็นการเก็บข้อมูลผ่านการวิจัยทางเอกสาร (Documentary research) ในเบื้องต้นและทำการสัมภาษณ์ (Interview form) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง (Structural interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยถามลักษณะปลายเปิด

3. การตรวจสอบคุณภาพ รวบรวมข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation technique) จากการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล ในการตอบตรงประเด็นของวัตถุประสงค์งานวิจัยขั้นนี้ได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการจากการสอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่มในคำถามเดียวกันเพื่อเป็นการยืนยันในข้อมูลที่ได้รับว่ามีความถูกต้องหรือไม่ หลังจากนั้นจึงดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการดำเนินการสัมภาษณ์และจัดการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยตนเอง รวมถึงการยึดการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูล หากผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านใดไม่ประสงค์ที่จะให้ข้อมูล สามารถปฏิเสธการให้ข้อมูลได้ทุกเมื่อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบจำแนกประเภทข้อมูล (Data typological analysis) ได้ทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแบบหน่วยบริบท (Contextual unit) และแบ่งหัวเรื่องในการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์มานำเสนอในรูปแบบ

เชิงบรรยาย (Descriptive format ในการหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนากิจกรรมลูกเสือ ให้เป็นเลิศของผู้บริหารโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีไพจิตร) โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ถึงวิธีที่ทำให้ผู้บริหาร คณะอาจารย์ และเหล่าลูกเสือโรงเรียนประสบความสำเร็จในการพัฒนากิจกรรมลูกเสือ รวมถึงการหาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมลูกเสืออย่างต่อเนื่อง

4. สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการศึกษาการพัฒนา กิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีไพจิตร) ทั้ง 5 ด้านประกอบด้วยการบริหาร กิจกรรมลูกเสือ บุคลากรที่ใช้ในการทำกิจกรรม ลูกเสือ การเรียนการสอนในการทำกิจกรรมลูกเสือ ที่เป็นแนวทางทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ พบว่า

1. ผลงานวิจัยที่ตอบคำถามวัตถุประสงค์ ในเรื่องศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลูกเสือ ในโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีไพจิตร) จากการ ศึกษาดังกล่าว พบว่า การจัดการหลักสูตรคือการ จัดการให้หลักสูตรครอบคลุมการเรียนการสอน ตามระเบียบแบบแผนโดยให้มีการมุ่งเน้นที่ผู้เรียน เป็นสำคัญ เน้นภาคปฏิบัติเพื่อการพัฒนาตนเอง พัฒนาทักษะชีวิต การฝึกระเบียบวินัย การเสริม สร้างความเป็นพลเมืองที่ดี การส่งเสริมกิจกรรม ลูกเสือให้การบริหารทั้งกายสติปัญญาและศีลธรรม

การบริหารกิจกรรมลูกเสือ พบว่า แนวทางสำคัญที่ทำให้การบริหารกิจกรรมลูกเสือ ประสบความสำเร็จคือการดำเนินการตามหลักสูตร

การบริหารงาน ความสามัคคีในการวางแผนและดำเนินงานระหว่างผู้บริหารและคณะครูอาจารย์ รวมถึงการที่คณะครูมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงมีการมอบหมายงานที่ชัดเจน และจัดตั้งกองลูกเสือให้ครบถ้วนตามระเบียบ

บุคลากรที่ใช้ในการทำกิจกรรมลูกเสือ สามารถดำเนินกิจกรรมไปตามขั้นตอนเป็นอย่างดี อีกทั้งควรมีการเพิ่มวุฒิทางลูกเสือให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ รวมถึงการสนับสนุนให้เข้ารับการอบรม ทั้งนี้ครูผู้สอนมีความสามารถในการสอนที่หลากหลาย มีความเป็นผู้นำที่ดี มีการบริหารอย่างเป็นระบบและยังส่งเสริมให้ลูกเสือนีระเบียบวินัย ล้วนแต่เป็นวิธีการสำคัญที่ทำให้การพัฒนากิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์จิตร) ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

การจัดการเรียนการสอนด้านกิจกรรมลูกเสือที่ทำให้โรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์จิตร) ประสบความสำเร็จนั้นเกิดจากการจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามหลักสูตรและเหมาะสมกับช่วงวัย รวมถึงเพิ่มเติมเนื้อหาการสอนในด้านความพลเมืองที่ดี การสร้างความสามัคคี จิตอาสา ใช้วิธีการสอนที่มีความหลากหลาย มีความสนุกสนาน เน้นการลงมือปฏิบัติ เพื่อเน้นให้ลูกเสือเหล่านั้นมีทักษะการคิด การวิเคราะห์ รวมทั้งนำความรู้เหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

และส่วนสุดท้ายคือ กิจกรรมลูกเสือเน้นการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับช่วงวัย ปรับกิจกรรมให้เป็นไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน และเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งนี้กิจกรรมดังกล่าวควรครอบคลุมทักษะทางด้านร่างกาย สติปัญญา

และอารมณ์ เพื่อสร้างนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื้อฟัง สามารถพึ่งพาตนเองและมีจิตสาธารณะได้ วิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการที่ทำให้โรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์จิตร) ประสบความสำเร็จในด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือสู่ความเป็นเลิศ

2. การนำเสนอแนวทางการพัฒนากิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์จิตร) พบว่า จากการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ล้วนแต่มีการเสนอแนะแนวทางในการพัฒนากิจกรรมลูกเสือให้เป็นเลิศของผู้บริหารโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์จิตร) พบแนวทางว่า การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเน้นไปที่การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน ในส่วนของการบริหารกิจกรรมลูกเสือ เน้นไปที่การดำเนินการกิจกรรมลูกเสือให้เป็นไปตามกฎระเบียบและข้อบังคับของลูกเสือแห่งชาติ ทั้งนี้การจัดการด้านบุคลากรควรเน้นไปที่การวางแผนงานและการปรับวุฒิลูกเสือให้สูงขึ้น อีกทั้งจัดการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะให้กับบุคลากรต่อไป อย่างไรก็ตามยังคงรวมถึงการส่งเสริมให้บุคลากรได้เป็นวิทยากรเพื่อสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้ ดังนั้นด้านบุคลากรควรเน้นไปที่การอบรมเพิ่มเติมและให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถ ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนทำได้โดยการปรับตัวหลักสูตรให้เข้ากับสถานศึกษา นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ ยังรวมไปถึงการบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระอื่นๆ และจัดการเรียนการสอนตามลำดับขั้นของลูกเสือ อย่างไรก็ตามควรมีการปลูกฝังการทำประโยชน์เพื่อสังคม และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกสถานที่ สุดท้ายนี้ การจัดกิจกรรมลูกเสือ

ที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ ควรดำเนินการตามหลักสูตรที่เป็นแบบแผนเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายสามารถทำได้โดยการจัดกิจกรรมเดินทางไกลและค่ายพักแรม เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

ทั้งนี้แนวทางและกลไกที่สามารถส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนากิจกรรมลูกเสือให้ประสบความสำเร็จประกอบด้วย การวางแผนการบูรณาการ ไม่ว่าจะเป็นในด้านคุณธรรม จริยธรรม และความมีจิตอาสาเข้าด้วยกันกับกิจกรรมลูกเสือ รวมถึงให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆมากขึ้น รวมถึงกลไกสำคัญในการบริหาร ประกอบด้วย การใช้หลักวงจรการบริหารงานอย่างมีคุณภาพ (PDCA) และการสร้างนวัตกรรม วิสัยทัศน์ และภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความร่วมมือของบุคลากร และเพิ่มเติมในการนำพระราชดำริของรัชกาลที่ 9 และ 10 มาประยุกต์ใช้ รวมถึงเผยแพร่ผลงานที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นวิทยาทาน โดยแนวทางและกลไกดังกล่าวข้างต้น สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมลูกเสือ และเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การพัฒนากิจกรรมดังกล่าวของโรงเรียนประสบความสำเร็จ

3. เสนอแนวทางปฏิบัติในการพัฒนา กิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์จิตร) พบว่า ทางการพัฒนา กิจกรรมลูกเสือพบว่า ผู้บริหารและคณะอาจารย์ควรบริหารจัดการ และดำเนินการประชุม การวางแผนในการออกแบบโครงสร้างหลักสูตรรวมถึงการจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสม บริหารกิจกรรมลูกเสือเน้นให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม จัดกิจกรรม

ที่มุ่งเน้นความสามัคคี เสียสละสามารถบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์และทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวมได้ การบริหารงานอย่างชัดเจน พัฒนาบุคลากรด้วยการส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ มีการปรับวุฒิทางลูกเสืออย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนก็ควรดำเนินการตามหลักสูตร เน้นกิจกรรมจิตอาสา พัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนและสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ จากวิธีการดำเนินการปฏิบัติ ดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า หากดำเนินการปฏิบัติเพิ่มเติมตามความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญสามารถพัฒนา กิจกรรมลูกเสือและโครงสร้างการบริหารของโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์จิตร) และโรงเรียนอื่นๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ และในที่สุดท้ายคือการติดตามผลการดำเนินการพบว่าการทำรายงานสรุปผลการดำเนินการและการนิเทศงานอย่างต่อเนื่องเป็นประจำและนำผลการดำเนินการดังกล่าวเป็นต้นแบบที่ดีให้กับโรงเรียนอื่นได้นำไปศึกษาดูงานรวมถึงมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่อง

5. อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการดำเนินงาน เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา กิจกรรมลูกเสือให้เป็นเลิศของผู้บริหารโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์จิตร) จังหวัดฉะเชิงเทรา และตอบวัตถุประสงค์ ทั้ง 5 ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการจัดหลักสูตร การบริหารกิจกรรมลูกเสือ บุคลากร การเรียนการสอนและ กิจกรรมลูกเสือ ในเรื่องของการศึกษาแนวทางการพัฒนา กิจกรรมโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์จิตร) แนวทางการ

พัฒนากิจกรรมลูกเสือ และวิธีการนำไปปฏิบัติ โดยอภิปรายผลผ่านมุมมองของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร คณะอาจารย์และลูกเสือ ดังนี้

1. การศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์จร) ประกอบด้วย หลักสูตร โดยการจัดการเรียนการสอนให้ครอบคลุมตามหลักสูตร ตามระเบียบแบบแผนโดยให้มีการมุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ พร้อมทั้งเสริมสร้างความมีระเบียบวินัย การเป็นพลเมืองที่ดีให้กับลูกเสือ เน้นภาคปฏิบัติเพื่อการพัฒนาตนเอง พัฒนากิจกรรมชีวิต การส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือให้การบริหารทั้งกาย สติปัญญา และศีลธรรม สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการหลักสูตรของนพเก้า วิลาส, บุญชม ศรีสะอาด และนุชนา เหลืองอังกูร (2557, หน้า 202-217); ภัคดี พิทักษ์สิน และคณะ (2563, หน้า 405-420) ที่กล่าวว่า หลักสูตรลูกเสือควรมุ่งเน้น ให้ผู้เรียนมีพัฒนาทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม รวมถึงการปลูกฝังให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า ความสงบสุข และความมั่นคงของประเทศชาติ อีกทั้งยังเน้นย้ำสิ่งที่พึงกระทำในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือคือ หลักการคิดวิเคราะห์ วางแผน บริหารและการออกแบบหลักสูตร

2. การจัดการบุคลากรที่ใช้ในการทำกิจกรรมลูกเสือ สามารถดำเนินกิจกรรมไปตามขั้นตอนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งควรจัดการอบรมและมีการเพิ่มวุฒิทางลูกเสือให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และเป็นประจำ ทั้งนี้ครูผู้สอนมีความสามารถในการสอนที่หลากหลายสามารถส่งผลให้กิจกรรม

ลูกเสือมีความสนุกสนานและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร จตุรภัทร และเฟื่องอรุณ ปรีดีดีล (2557, หน้า 57-71); อำไพ ไสดาดี (2559); ณะภา ลีพรม, วันเพ็ญ นันทะศรี และศิวนาถ ไชยมาศ (2559, หน้า 49-58) ที่กล่าวถึงการจัดการบุคลากรกับกิจกรรมลูกเสือว่า บุคลากรที่ทำหน้าที่ลูกเสือต้องเป็นผู้มีความรัก ศรัทธาและเห็นคุณค่าในการลูกเสือ มีความเสียสละ อดทน ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีรวมถึงผู้บริหารต้องสนับสนุนให้เข้าอบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่อง มีการปรับตัวและเพิ่มคุณค่าในการทำงานให้กับคณะอาจารย์เป็นประจำ รวมถึงการประกาศคุณงามความดีให้กับผู้ปฏิบัติงานด้านลูกเสือ

3. การจัดการเรียนการสอนด้านกิจกรรมลูกเสือที่ควรดำเนินการเรียนการสอนให้ตรงตามหลักสูตรและเหมาะสมกับช่วงวัย รวมถึงเพิ่มเติมเนื้อหาการสอนในด้านความพลเมืองที่ดีทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและสังคม มีความเป็นจิตอาสา การบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณะประโยชน์ รวมถึงนำความรู้เหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นความคิดวิเคราะห์ วางแผน ทั้งนี้ให้ลูกเสือควรได้ฝึกการปฏิบัติจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของนพเก้า วิลาส, บุญชม ศรีสะอาด และนุชนา เหลืองอังกูร (2557, หน้า 202-217); ภัคดี พิทักษ์สิน และคณะ (2563, หน้า 405-420) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ การพัฒนาลูกเสือให้รู้จักการคิดวิเคราะห์ วางแผน บริหารเพื่อให้เป็นคนดีของสังคม เน้นการเรียนและการฝึกปฏิบัติจริง แนวความคิดของกวี พันธุ์มิเชาวน์

และคณะ (อ้างอิงใน วรวิ เต็มวนาวรรณ, 2563) ที่กล่าวว่า การพัฒนากิจกรรมลูกเสือควรเน้นการร่วมมือร่วมใจ การฝึกอบรมบ่มนิสัยของลูกเสือให้เป็นพลเมืองดีของชาติที่ฝึกความมีระเบียบวินัย ปฏิบัติตนตามจารีตประเพณีของบ้านเมือง รวมถึงมีความรับผิดชอบ เป็นหนึ่งในแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือที่ดี

4. อำไพ โสตาดี (2559) ได้สรุปความเห็นของการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนทางด้านการจัดการเรียนการสอนว่า โรงเรียนควรส่งเสริมให้ลูกเสือมีระเบียบวินัย มีความสนุก ความภูมิใจ และความตระหนักในคุณค่าของการเป็นลูกเสือ อีกทั้งยังควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน รวมทั้งวางแผนจัดกิจกรรมลูกเสือ 3 ลักษณะ ได้แก่ กิจกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของลูกเสือเพื่อความเป็นเลิศทางลูกเสือ กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ การจัดกิจกรรมเดินทางไกล การเข้าค่ายพักแรม เพื่อให้ลูกเสือได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ และการอยู่ร่วมกัน การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การก่อกองไฟ ระเบียบวินัย (ศุภฤกษ์ ศิริทศ, 2561) (อดุลย์ วังไชยเลิศ, 2555) ทั้งการจัดกิจกรรมลูกเสือมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้คนเป็นคนเก่งเป็นผู้มีคุณภาพทั้งกาย จิตใจฝึกให้มีความรับผิดชอบ กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมมุ่งปลูกฝังระเบียบวินัย กฎเกณฑ์เพื่อการอยู่ร่วมกันในสภาพชีวิตความเป็นอยู่ต่างๆ ดำเนินการ อีกทั้งสุขภาพ จตุรภัทร และเพ็ญอรุณ ปรีดีติลล (2557, หน้า 57-71) ได้กล่าวว่ากิจกรรมลูกเสือต้องจัดให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัย มีความหลากหลายและสามารถปฏิบัติได้จริงเหมาะสมกับยุค

สมัยและความต้องการของลูกเสือ

5. การเสนอแนวทางการปฏิบัติยังคงครอบคลุมถึง การติดตามประเมินผลงานการนิเทศก์งาน การดำเนินการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับหลักการตรวจสอบการประเมินผล (Check) ของหลักการของวงจรเดมมิง แนวความคิด PDCA ของ E.W. Deming ในการอ้างอิงงานวิจัยของกรรณิกา สมเพชร (2550) รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สายฟ้า หาสีสุข, 2563); (สุธรรม ธรรมทัศนานนท์, 2561) ว่าด้วย ควรอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกันในการวางแผน นำแผนงานไปปฏิบัติ การเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสม โดยประสานงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและคณะอาจารย์ในการปฏิบัติงาน อีกทั้งการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องส่งผลให้สามารถขยายผลด้านการศึกษา และช่วยจัดการการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภฤกษ์ ศิริทศ (2561) พบว่า การติดตามผลการดำเนินงานและจัดทำข้อมูลอย่างเป็นระบบดำเนินการวางแผนและติดตามผลการประเมินย่อมส่งผลให้การพัฒนากิจกรรมลูกเสือได้รับการปรับปรุง

6. ผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นว่าการส่งบุคลากรเข้าร่วมอบรมและให้มีวุฒิทางลูกเสืออื่นๆ ขึ้นไป นอกจากเป็นการเพิ่มพูนความรู้ปรับตำแหน่งยังสามารถมีผลต่อการจัดการเรียนสอนได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นการฝึกภาคปฏิบัติหรือการเสริมทักษะอื่นๆ ให้กับลูกเสือ ซึ่งสอดคล้องกับอีกทั้งงานวิจัยของศิริวรรณ บุญมีเลี้ยง, สมบัติเดชบำรุง และสมใจ เดชบำรุง (2564, หน้า 401-

415) กล่าวว่าการฝึกอบรมวิชาลูกเสือ และผู้กำกับลูกเสือ มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนผลการจัดกิจกรรมลูกเสือและการเดินทางไกล รวมถึงการวางแผนกิจกรรมลูกเสือในระยะสั้นและระยะยาว

7. อีกทั้งผลงานวิจัยยังให้ประเด็นเพิ่มเติมในเรื่องการสอนหรือการสนับสนุนการเป็นพลเมืองที่ดี มีความพร้อมทางกาย สติปัญญาจิตใจ และศีลธรรมซึ่งเหล่านี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร จตุรภัทร และเฟื่องอรุณ ปรีดีติลล (2557, หน้า 57-71) ที่กล่าวว่า ความเป็นพลเมืองที่ดีควรประกอบด้วย อุดมการณ์ 8 ประการได้แก่ 1) พัฒนาทางกาย 2) พัฒนาทางสติปัญญา 3) พัฒนาทางจิตใจและศีลธรรม 4) การสร้างค่านิยมและเจตคติ 5) พัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล 6) พัฒนาสัมพันธภาพทางสังคม 7) สัมพันธภาพต่อชุมชน 8) พัฒนาทางด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และการพัฒนากิจกรรมลูกเสื่อดังกล่าวเป็นการเสริมสร้างเยาวชนและลูกเสือให้เป็นคนดี รับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสัญญา ไต่หะหนู (2559) ที่กล่าวว่ากิจกรรมลูกเสือสอดคล้องกับการเป็นพลเมืองที่ดี รวมถึงงานวิจัยของสมบัติ เดชบำรุง และประเสริฐ อินทร์รักษ์ (2556, หน้า 1081-1093) แนวทางการพัฒนาลูกเสือสามารถสร้างความเข้มแข็งให้เยาวชนและพลเมืองดีได้ โดยในทัศนะของการลูกเสือคือการปลูกฝังให้เยาวชนเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

8. การบริหารกิจกรรมลูกเสือเน้นให้ความสำคัญในการจัดการลูกเสือ ผ่านการฝึกอบรมและการสนับสนุนให้บุคลากรเป็นวิทยากร เพื่อนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาทักษะของลูกเสือและส่งเสริมให้

ลูกเสือมีระเบียบวินัยและมีความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวรรณ บุญมีเลี้ยง, สมบัติ เดชบำรุง และสมใจ เดชบำรุง (2564, หน้า 401-415) ที่อภิปรายผลว่าทักษะทางด้านวิชาการลูกเสือที่ผ่านการฝึกอบรมภายใต้มาตรฐานของคณะลูกเสือแห่งชาติ มีการแลกเปลี่ยน ทักษะทางลูกเสือ เทคนิคการสอน เพื่อนำไปพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ

9. งบประมาณเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้การพัฒนากิจกรรมลูกเสือประสบความสำเร็จในผลของงานวิจัยพบว่า หากมีงบประมาณที่เพียงพอสามารถนำเงินเหล่านั้นมาจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนและการดำเนินกิจกรรมของลูกเสือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภฤกษ์ ศิริโรต (2561) การได้รับเงินสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอในการจัดกิจกรรมลูกเสือ สามารถได้รับความสามัคคีและความร่วมมือกับบุคลากรได้ อีกทั้งการดำเนินงานและกิจกรรมของลูกเสือจะมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นอันเนื่องมาจากเงินสนับสนุนที่เพียงพอ

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การพัฒนาจัดกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีไพจิตร) อยู่ในระดับดี ถึงดีมากเพราะได้ดำเนินการตามหลักสูตรและได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายพัฒนาหลักสูตรลูกเสือให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศเข้ามาเป็นสื่อในการเรียนการสอนและการทำกิจกรรม รวมถึงการจัดส่งบุคลากรเข้าร่วมการอบรมและ

ปรับตัวที่เกี่ยวข้องกับลูกเสือสามารถพัฒนา กิจกรรมลูกเสือได้ดียิ่งขึ้น

1.2 การบูรณาการกิจกรรมลูกเสือ กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ และนำกิจกรรม ลูกเสือเข้าไปสร้างความสุขความมีระเบียบวินัยให้ กับสังคม รวมถึงนำไปประยุกต์ใช้และมีส่วนร่วม กับกิจกรรมสาธารณะ เช่น ศาสนสถาน โรงพยาบาล สถานสงเคราะห์ การกีฬา ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างสรรค์ให้แก่สังคมไทยต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

2.1 สามารถนำแนวทางการพัฒนา ทางด้านการเงิน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การวัดผลและการประเมินผล เข้ามาใช้ในการ ศึกษาเพิ่มเติมเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศในการบริหาร กิจกรรมลูกเสือ

2.2 ผู้บริหารสามารถจัดทำนโยบาย วางแผนการดำเนินงาน จัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุ เป้าหมาย อีกทั้งจัดสรรบุคลากรให้ดำเนินงานตาม แผนและเป้าหมายที่ตั้งไว้

2.3 การให้ความรู้เกี่ยวกับการ บริหารกิจกรรมลูกเสือ ที่ประสบความสำเร็จนั้น โดยการจัดให้มีการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างนักเรียน สถานักเรียน คณะครูผู้ปกครองนักเรียนทั้งในเรื่อง ขอบข่ายงานกิจกรรมลูกเสือและการบริหารงาน

3. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

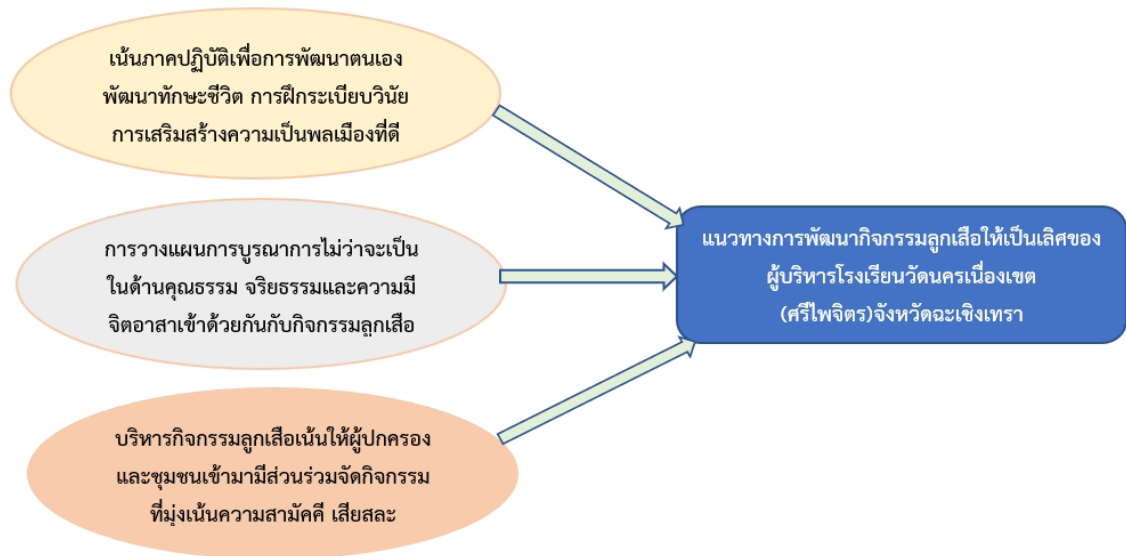
3.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การพัฒนากิจกรรมลูกเสือทุกประเภททั่วประเทศ และทุกระดับชั้น

3.2 ควรทำการศึกษาการบริหาร พัฒนากิจกรรมลูกเสือสำหรับผู้บริหารหลายๆ โรงเรียนในจังหวัดเพื่อวิเคราะห์และศึกษาแนวทางการปฏิบัติงาน

3.3 ควรทำงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมลูกเสือว่า ประสบความสำเร็จหรือไม่

7. องค์กรความรู้ที่ได้รับ

น่านวัตกรรมและเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ ในการพัฒนาทักษะของลูกเสือและส่งเสริมให้ ลูกเสือมีระเบียบวินัยและมีความรู้ทั้งภาคทฤษฎี และการปฏิบัติมากขึ้น ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการ พัฒนาหลักสูตร ตลอดจนผู้ปกครองเข้ามามีส่วน ร่วมในการดำเนินกิจกรรม รวมถึงการส่งเสริม ให้บุคลากรมีวุฒิทางลูกเสือเพิ่มมากขึ้น ปลูกฝังให้ เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบช่วยสร้างสรรค์ สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า ความสงบสุขและ ความมั่นคง ของประเทศชาติ

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา สมเพชร. (2550). *กระบวนการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือเอกแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาล ห้วยสัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1. (การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต).* เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- จุฬารักษ์ สาระวิที, อนันต์ ปานศุภวัชร, และศิริดา บุรชาติ. (2554). การประเมินโครงการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือสามัญในจังหวัดนครพนม. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 1(1), 94-99.
- ณะภา ลีพรม, วันเพ็ญ นันทะศรี และศิวนาถ ไชยมาศ. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3: กรณี กิจกรรมชุมนุม, กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี-ยุวกาชาดและกิจกรรมสภาเรียน. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 13(63), 49-58.
- นพเก้า วิชาส, บุญชม ศรีสะอาด และนุชนา เหลืองอังกูร. (2557). การประเมินหลักสูตรลูกเสือสามัญ ขั้นลูกเสือเอกระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 20(1), 202-217.
- ภักดี พิทักษ์สิน และคณะ. (2563). การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะผู้เรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 9 พุทธลีลาบางชั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 5(2), 405-420.

- วรวิ เต็มานาวรรณ. (2563). การบริหารงานลูกเสือกลุ่มโรงเรียนทับใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริวรรณ บุญมีเลี้ยง, สมบัติ เดชบำรุง และสมใจ เดชบำรุง. (2564). การบริหารทักษะทางลูกเสือที่ส่งผล ต่อพัฒนาการลูกเสือวิสามัญในวิทยาลัยสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 19(1), 401-415.
- ศุภฤกษ์ ศิโรทศ. (2561). แนวทางการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). นครสวรรค์: มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครสวรรค์.
- สมบัติ เดชบำรุง และประเสริฐ อินทร์รักษ์. (2557). ยุทธศาสตร์การฟื้นฟูกิจการลูกเสือไทย. *Veridian E-Journal*, 7(2), 1081-1093.
- สัญญา โตะหนู. (2559). การศึกษาความสัมพันธ์ของกิจกรรมลูกเสือกับการเป็นพลเมืองดีในโรงเรียน ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังกัดเมืองพัทยา. (วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สายฟ้า หาสีสุข. (2563). การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสังกัดสำ นักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุธรรม ธรรมพัฒนานนท์. (2561). เอกสารคำสอนรายวิชา 0501702 หลักการทฤษฎีและแนวปฏิบัติ ทางการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: ภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุภาพร จตุรภัทร และเฟื่องอรุณ ปรีดีดิolk. (2557). แนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความ เป็นพลเมืองดี. *วารสารครุศาสตร์*, 42(2), 57-71.
- อดุลย์ วัชไชยเลิศ. (2555). สภาพการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- อนก เกตุวงศา. (2549). รูปแบบการจัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาในจังหวัดสกลนคร. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สกลนคร: สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- อมรรัตน์ สุทธิสาร, ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร และทัศนาศรี ประสานตรี. (2554). สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรม ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม. *วารสาร มหาวิทยาลัยนครพนม*, 1(2), 89-95.

อำไพ โสดาดี. (2559). บทบาทผู้บริหารกับการนำและการจัดการลูกเสือที่ดีในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.